

Tilburg University

Toch een beetje gidsland (Column)

van Dijk, J.J.M.

Published in:
Secondant

Publication date:
2010

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
van Dijk, J. J. M. (2010). Toch een beetje gidsland (Column). *Secondant*, 24(2), 52.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

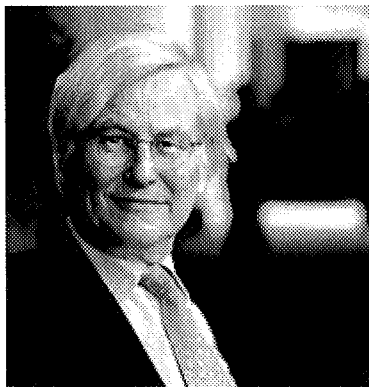
If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Column

TOCH EEN BEETJE GIDSLAND

Nederland is een relatief welvarend land. Het investeert veel in veiligheidsbeleid, misdaadpreventie en reclassering. Meer dan andere landen. Hierbij wordt bij voorkeur gewerkt met maatregelen waarvan wetenschappelijk is bewezen dat ze de criminaliteit terugdringen. Zulke maatregelen worden, waar mogelijk, landelijk ingevoerd. Een mooi voorbeeld is het Politiekeurmerk Veilig Wonen en de opname van sociale veiligheidsnormen in het Bouwbesluit. Evaluatieonderzoek laat zien dat deze aanpak heeft geleid tot een landelijke daling van het aantal woninginbraken. Mooi, mooi, mooi. Is Nederland toch nog ergens gidsland in.

Maar als de Nederlandse preventieve aanpak zo succesvol is, dan zou je verwachten dat er hier inmiddels minder mensen in de gevangenis zitten dan

Jan van Dijk is hoogleraar Victimologie en Menselijke Veiligheid aan de Universiteit van Tilburg.

elders. Dit lijkt echter niet zo te zijn. Volgens de laatste opgave van de alom geciteerde statistieken van de Raad van Europa zaten er in 2007 per 100.000 inwoners 113 mensen in een Nederlandse gevangenis. Dat is een stuk minder dan twee jaar eerder. Toen waren het er namelijk nog 134. Dit zou er op kunnen wijzen dat misdaadpreventie inderdaad begint te lonen. De criminaliteit daalt in Nederland al jaren op vele fronten fors en dat leidt nu tot leegstand in de gevangenissen. Kassa voor de Nederlandse schatkist. En een voorbeeld voor onze buurlanden waar van een daling van het aantal gevangenen nog weinig valt te bespeuren.

Echter, de vergelijking van de hoogte van het aantal gevangenen per 100.000 met die in naburige landen valt voor Nederland ongunstig uit. Het aantal gevangenen mag dan in Nederland aan het dalen zijn, het waren er in 2007 nog wel aanzienlijk meer dan in bijvoorbeeld België (95), Frankrijk (100), Duitsland (95) en Italië (85), om over de Scandinavische landen en Zwitserland maar niet te spreken (gemiddeld 70). Oftewel, ondanks onze preventieve inspanningen belanden er in Nederland niet minder mensen in de gevangenis dan bij de buuren maar juist meer. Een pijnlijk gegeven. En allerminst reclame voor de Nederlandse aanpak.

Maar kloppen die gevangenisstatistieken van de Raad van Europa wel? Hoe is het mogelijk dat Nederland lege cellen verhuurt aan Vlaanderen terwijl er hier relatief meer mensen in de gevangenis zitten? En is Nederland echt zoveel crimi-

neler en/of punitiever dan Frankrijk en Duitsland? Zijn die gevangencijfers wel goed vergelijkbaar? Na enig heen en weer ge-mail, blijkt dat de cijfers die de Raad van Europa voor Nederland publiceert inderdaad, zoals ik bevroedde, veel te hoog zijn. Meegenomen zijn personen die in vreemdelingenbewaring zitten en minderjarigen die in een jeugdinrichting verblijven op grond van een civielrechtelijke maatregel. Deze categorieën voldoen niet aan de definitie van gevangenen die de Raad van Europa hanteert. Andere landen laten deze categorieën dan ook buiten beschouwing. Als je deze categorieën er bij Nederland aftrekt, blijken er slechts 88 mensen per 100.000 inwoners op grond van een strafvonnis in een Nederlandse gevangenis of TBS-kliniek te zitten. Dit cijfer ligt niet hoger maar lager dan de vergelijkbare cijfers van de meeste andere Europese landen. Aangezien het aantal gevangenen in Nederland sterker daalt dan waar ook, is de conclusie gewettigd dat het aantal gevangenen per 100.000 inwoners in Nederland thans beduidend lager ligt dan gemiddeld in West Europa.

Inzetten op *crime prevention* blijkt dus wel degelijk te lonen. Het leidt op termijn inderdaad, zoals gehoopt, tot minder misdaad en minder gevangenen. Nederland kan zich laten voorstaan op een relatief efficiënte en humane aanpak van de veelvoorkomende criminaliteit. Toch een beetje gidsland dus. Wel voortaan de enquêteijsten van de Raad van Europa correct invullen, a.u.b. <<